

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdető és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSÉK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Magyar fürdőpolitika.

A nemzeti vagyon tékozlásának legelszomorítóbb — mert ezen legkönnyebben lehetne segíteni — példája az idegenben való fürdőzésre, nyári üdülésre, szórakozásra elfecsegtetett sok millió, melyekből vajmi kevés jut a magyar fürdőkre és üdülő helyekre.

Nem akarok ezerszer elmondott igazságokat ismételni, amikor hangsúlyozom, hogy hazai földünk, akár természeti szépségeit, akár gyógyítóerejét forrásait tekintjük, az egész kontinensen páratlanul mondható. Eltekintve egyes, specifikus betegségek gyógyítására szolgáló fürdőhelyektől, talán az egész földkerekségen nincs még olyan szűk térre zárt egy földdarab, amelyen, mint ez hazánkban is az eset, a természet annyi gazdag kincse kínálkoznék a beteg test s üdülést kereső lélek számára.

Erdélynek a görgényi havasok, a Hargita, a gyergyói s csiki havasok által határait, alig tíz négyzetmértöldnyi területén az ásvány vizeknek a gyógyforrásoknak akkora tömege s oly nagy változatossága fordul elő, hogy csak egy kis élelmességgel s vállalkozási kedvvel az egész Európa univerzális gyógyfürdő-telepévé volna tehető, ahol milliárdokat lehetne gyűjteni a kenyérben is szűkölködő föld népének s egy csapásra minden nemzetiségi, elnéptelenedési s elszegényedési kérdésnek véget lehetne vetni.

Vagy ott van a fenséges Tátravidek, felhőbevezető bérceinek szelid bájaival, balzsamos levegőjével, örökzöld fenyveseivel, a csodaszép fekvésű, elragadó kilátást nyújtó, páratlan Szentiványi, Csorbató, a fenyvesek keblére elrejtődő Tátrafüred, Széplak, Tátralomnic, a klimatikus gyógyhelyek s pihenést nyújtani hivatott üdülőtelepek igazi eszmenykepei. Említem-e vármegyénkben Vihnyét, Szklénófürdőt, a Mátra gyöngyét Parádót, a csernavölgyi világfürdőt, Herkulesfürdőt, a csodahatású Póstyót, Trencsén-Teplicet, Rajacet, Szliácsot, Szovátot, Tordát, Vizaknét, Buziást stb. stb. mindmégannyi kiapadhatatlan forrását a testi egészség visszaadásának?

Hát az igazi magyar tenger, a bűvös-bájos regeszülő, dalkoszoruzott, csodaszép Balaton, szorul-e dicséretre?

S folytatnánk e névsort iverken át, ha csupán dicséret s nem nagyon is komoly s megzivilésre méltó kérdések tisztázása lenne e sorok célja.

E hazán kívül fürdőhely s üdülőtelep nincsen Európában, ahol fölös számmal ne találhánk magyar embert

minden időben s különösen nyáron és pedig tulnyomóan divatból, feltűnés céljából, mondjuk ki nyíltan: pénzposzeológolás kedvéért. A keleti és északi tenger partvidékein éppen úgy, mint a biscayai öböltől elkezdve a Pirenaeusok, Alpok, Apenninek s a Krimi Jails-dagh vidékein mindenütt feltehető a magyar ember, ki bár pénzéért jóízűt is alig eszik, de azért nem szűnik meg az idegen kényelmetlenséget hazai kényelme rovására égit magasztalni.

Rengeteg az a vagyon, amely évenként kimegy zsebünkől idegen zsebekbe nyaralás és üdülés címén s amelyből soha, egyetlen fillér se térül vissza s nem járul a magyar nemzeti élet fejlesztéséhez, a vagyonosodás előmozdításához, az ipar és kereskedelem fellendítéséhez.

Ennél nagyobb bünt nem ismerek a haza és a nemzet ellen s az így szenvedett vagyoni csapás csaknem egyenértékű azzal a elvesztéssel, melyet a kivándorlás számlájára kell írunk. Ez utóbbiból azonban legalább némi anyagi haszon is háramlik olykor a hazára s legalább reményünk marad, hogy egy részük visszatér kivándorolt honfiainknak.

Általán minden nemzet igyekszik kihasználni a természet vagy történeti multja által neki adott előnyöket, a kulturának nála felhalmozott kincseit.

Európa egyetlen népe se viseltetik oly nagymérvű indolenciával társadalmi vagyonosodási érdekei iránt, mint mi magyarok, akik pedig mindeniknél jobban rá vagyunk szorulva a viribus unitis tettekben való követésére, éppen fürdőink felkarolásával is.

Halljuk a százsor meg százsor megismételt ellenvetést: Igen! ha a mi fürdőink színvonalon állának! Ha ott drága pénzért nem csupán mérget és bosszúságot kellene vennünk, hanem tisztességes ellátást, kényelmet, figyelmet s ezzel kellő nyugalmat is találhatnánk! De a magyar fürdőkön, üdülőhelyeken csak nyúzni tudnak, csak a pénz vasaják ki zsebünkől, s hozzá még le is néznek a helyi potentátok szekaturáival, pökhendiségével molesztálnak s pihenésre, gyógyulásra, szórakozásra szánt rövid időnkét félművelt elemek idéetlenkedő modorával, fennhéjázó gögösségével, figyelmetlen bánásmódjával teszik tűrhetetlenné, melyet, aki egyetlen egyszer megpróbált: örökre elmegy kedve a magyar fürdőtől, üdülőhelyektől.

Elismerem, hogy sok igazság van e sorokban. Ez már régi magyar átok rajtunk, hogy a mi nagyúri mivoltunkat

különösen ismeretlen idegen emberek előtt szeretjük fitoktatni s e tekintetben egyedül állunk a kontinens minden népe között. Azt is tudom, hogy fürdőink túlnyomó része távolról se nyújt annyit, amennyit megfizettetni hágy a beléje tévedt, pihenést kereső emberrel. Ez eredendő magyar betegség éppen úgy, mint az, hogy a nagynehezen összehozott kis tőkét egyszerre százezrekre szeretnék némelyek megnövelni, megfelelő ellenérték szolgáltatása nélkül. S ez a mi fürdőinknek egyik legnagyobb átká.

Ennek eredménye aztán az a nagy bizalmatlanság is, mellyel honi fürdőink iránt közönségünk komolyabb része nem minden alap nélkül viseltetik. E tekintetben bizony ránk férne több szoliditás, a kevesebb, de biztos haszon állandosítása megfelelő elbánás által. Az üzletinyereség nagyforgalom eredménye s kis tőkét kevés publikum, kellő kiszolgálás mellett sokkal előbb felemészthet, semmint a látogatottság csakugyan bekövetkezhettek. A tőke előbb eltogyhat, mint a megfelelő pártolás elkövetkezik.

Ez volt a sorsa idáig nagyon sok hazai fürdőnek, egyebek kis tőkétjét felemészítették kevesek s előbb, semmint egy-egy kis kényelmetlenség sokak között megoszolva, a kis tőke meggyarapodhatott volna annyira, hogy megfelelő kiszolgálást biztosíthatott volna.

Ebben a tekintetben föltétlenül a nagy közönségen a sor, hogy védelmére keljen a talán kezdetleges vállalkozásnak is, kivált mikor nagy nemzeti érdekek istapolásáról van szó. Itt igazán társadalmi fürdőpolitikát kell csinálni s annál inkább, mert fürdőiparunk fellendülését másként alig remélhetjük. Meg kell valahogy szoknunk a hazai megbecsülését még akkor is, ha netalán kezdetben némi kényelmetlenséggel van is összeköttetésben.

Ha magukba szállva, idegenbe vándorolható honfitársaink összemérik saját, itthon elszenvető apró kellemetlenségeiket azon óriási vesztéssel, melyet a nemzeti vagyonosodás, kiboldogulás szenved idegen kézbe folyó pénzünkkel, lehetetlen, hogy meg ne döbbenjenek s be ne lássák, miszerint egy-két emberöltőnek szenvedni kell okvetlenül azért, hogy az utánuk következő nemzedék kellő erővel felvehesse a versenyt éppen a mi zsebünkre spekuláló idegen országbeli vállalkozók élelmességével, létért folytatott harcukkal.

Az igaz hazafiság meg kell, hogy találja e tekintetben is a helyes társadalmi politika útját.

A szabadban való nevelés.

Folytatás.

Jelenleg nem találunk nemzetet, mely oly fejlett érzékkel rendelkeznék a természeti szépre iránt, mint az ókori görög egyénél. Az ifjú, a meglelt ember szinte rajongott a természeti szépeért. Az égiek székhelyét a vadregényes helyekre; hegyekre, völgyekre, tengeröblökre stb. tették. Tehát annyira lelkesedtek a természeti szépeért, hogy ezt egyenesen szentnek, isteneknek valóknak tartották. Szórakozó helyeiket s templomaikat legszebb vidékeken építették. A színházat pld. úgy helyezték el, hogy a nézőközönség a színpad felett gyönyörű tájképet, völgyet, hegyet, tengeröblöt szemlélhessen. A természeti szépet belevitték a testi nevelésbe is. Ott vannak többek között az olympiai játékok, melyek a természeti szépre, a test ésszerű fejlődésére irányultak. Erős, edzett s szép nemzedékük volt. A természeti szép a szellemben, az alkotó munkában, a szobrászatban, az építészetben, a költészetben is megnyilatkozott. Így lett a külő szépűl a szubjektív szép, a lelki összhang s a boldogság.

A természeti szép volt az a forrás, melyből a mesterséges szép, a művészi szép táplálkozott. A mostani nevelési irányzat nem jó, mert csak maga magából sarjadzik; melőzi a természet értékeit.

Az iskola-épületek s azok környéke rideg. Nagyobb városokban egyenesen más köházak közé vannak ékelve. Az ily rideg börtönökben nevelődik a mai ifjuság; nem csoda tehát, hogy a milyen a környezet, olyanná válik a lelkük, érzelmük is. Azonban itt-ott, az iskolában is kezd hajnalodni. Rájöttek a hibákra, melyek a zárt helyeken való folytonos tanításból eredtek. Anglia és az Egyesült-Államok iskolái jobbak, a kertek, ligetek, stb. iskolái. Mindegyike por-és füstmentes, fás, virágos területen áll. A tavasszi és őszi tanítás sátrakban, avagy lugasszerű építményekben folyik stb. Ott az erdei iskolák is érvényesülnek. Mondanom

som kell talán, hogy ezekben az iskolákban nevelt nemzedék úgy szellemileg, mint szervezetenleg erős, edzett. Ellenben a köfalak között nevelt gyermek s gyermekifjú petyhüdt, csenevész.

Iskoláink tanítási anyaga, holt, élettelen jelenségek, anyagok sorozata. Itt tehát az élettanításról szó sem lehet. Korunk a természettudomány kora, mely révén a gazdaság, ipar és kereskedelem hovatovább jobban és jobban fellendül. Azonban az az ismeret, melyet a tanuló az iskola négy fala között eszidőszertint nyer, alkalmatlan arra, hogy a gyermek tisztában legyen a természetben levő értékekkel s széppel.

Röviden látjuk, hogy a szabadban való tanítás-nevelés a gyermek fejlődésének époló szükséges, mint a téli hónapokban zárt helyeken való tanítás. Bizonyos és kétségtelen, hogy minél korábban keltjük fel a gyermek lelkében a természet iránti szeretetet s az ahhoz való vonzódást, annál inkább s biztosabban vehetjük elejét a különböző lelki hibáknak.

Teret nyitunk az őszinteségnek, a határozott jellemnek, vidámságnak, az örömegek.

A szabadban való tanítás bár csigamódra, de már hazánkban is terjed. Reméljük, hogy remsokára valóra válik az, ami jelenleg csak elvi jelleggel bír.

Szabolovszky István.

A Tanitók Házának felavatása.

Szép és rendkívül jól sikerült ünnepség folyt le e hó 14.-én Léván, amikor a Bars megyei Ált. Tanító-egyesület a tanitók filitől és a társadalom jótékony támogatásából létesített, József főherceg nevét viselő Tanitók Házát avatta fel, amely — mint hasznos és humanus intézmény — dis. ére válik nemcsak az internátust létesített tanitóságnak, hanem városunknak is. A felavatást d. e. 10 órakor a városháza dísztermében megtartott egyesületi közgyűlés előzte meg, amelyen a tagok csaknem mindnyájan jelen voltak. A várost dr. Mocsy

Aba helyettes polgármester, ifj. Klain Ödön főjegyző és Cseky Vilmos városi tisztii ügyész képviselték.

A gyűlést Mozsáry János, aranyosmátróti áll. el. iskolai igazgató, az egyesület alelnöke vezelte, aki megnyitó beszédében melegen üdvözölte dr. Ruffy Pál, miniszteri tanácsost, az orsz. gyermekmenhelyek főfelügyelőjét, — a város képviselőt, — a kir. tanfelügyelőt és a szép számban megjelent vendégeket.

A gyűlés megnyitása után dr. Ruffy Pál a patronázs céljáról és ennek kapcsán az elhagyott gyermekek védelméről tartott igen érdekes, vonzó s az életből merített példák illusztrált, kedves előadást, amelyben kimutatta, hogy csakis az állam és társadalom együttes karitatív munkája alapján létesíthetők a gyermekmenhelyek és hogy első sorban a tanitók hivatottak a patronázs fenntartására és fejlesztésére. Az illusztris előadó beszédéért, melyet a hallgatóság zajos tapsal és éljenzéssel honorált, — a közgyűlés nevében az elnök és a kir. tanfelügyelő hálás köszönetüket fejezték ki.

Nagy elismerés mellett 200 korona jutalomban részesítette a közgyűlés Missik István, újbányai áll. el. iskolai igazgatónak „Az új tanterv bírálatá” című munkáját, amelyben részletesen és alaposan foglalkozik az új tantervvel, szakavatottan kidomborítván annak előnyeit és hátrányait.

A közgyűlés tárgysorozatának 4.-ik pontja Kántor István, valkázai tanitónak előadása volt, aki „A magyar nemzeti iskola”-ról értekezett. A hazafias érzelmtől teljesen áthatott s a hallgatóság által a legnagyobb figyelemmel kísért értekezést lapunk jövő számában fogjuk közölni.

Ezek után a közgyűlés Jaross Ferencnek, a Tanitók Háza ideiglenes gondnokának eddig tanúsított buzgó és minden tekintetben a legszebb eredményt feljuttató működéséért őszinte köszönetét nyilvánított, — őt egyhangulag és véglegesen a Ház gondnokává választotta.

A napirendre kitűzött tárgyak kimerülve, — a közgyűlés tagjai a Tanitók Házába vonultak a felavató ünnepségre. És mert a tágas folyosó nem bírta a nagy számban oda sereglett tagokat és vendégeket befogadni, — az ünneplő közönség az udvarra vonult, ahol Végli István, az egyesület elnöke, remek, megható és lelkes beszéd kíséretében vázolta a Ház felállítás-

T A R C A.

Felavató beszéd.

Elmondta Léván, a József Főherceg Tanitók Házában, 1913. jun. 14.-én Végli István tanító, a bars megyei ált. tanító-egyesület elnöke.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az ige, az eszme testet öltött. A parányi mustármag gyümölcstermő fává növekedett. A remény, az álom valóra vált. A kintartó küzdelem, a lelkes munka, a szívós energia, az erős, a szilárd akarat diadalt aratott. — Áll a ház, a bars megyei általános tanítóegyesület szeretet és önzetlenség sugalta tevékenységének alkotása, homlokán a legmagyarabb főherceg, József kir. herceg legfenségesebb nevével. Jó és örömei hatja át mindnyájunk lelkét az a tudat, hogy ez a miénk, a mi tulajdonunk, hogy ezt egyesületünk szerezte tagjainak gyermekei számára.

Ime, a homokszemekből, mint mesebeli tündérkastély, hirtelen szilárd épület külgült, áldozván a kartársi szeretet, a velünk érző társadalom, a jótékony oltárán. Ime, a fillérek, az együttérzés melege folytán, az emberszeretet templomává rőttek, hirdető: mire képes a tanitók hagyományos lelkesedése.

Vármegyénk tanitóságának régi vágya teljesült es épület megszerzésében. E ház,

a József Főherceg Bars megyei Tanitók Háza átadva hivatásának, megnyitva az internátust, hogy az itt elhelyezett ifjuságnak, az elhagyott édes szülei ház helyett otthona, a szegény tanítófiúk istápolója s az árva tanítógyermekek tanulói pályájukon meredéke legyen. — Áll e hajlék, hogy benne az ifjuság mindenkor hazafias magyar nemzeti szellemben, igazi vallásosságban nevelve édes hazáknak, az egyháznak hasznos polgárai, áldozatkész tagjai legyenek.

Valami szokatlan melegség hatja át összes érzéseimet, mikor tanítóársaim, a nagy társadalom, különösen Léva város közönsége nagy erkölcsi és anyagi támogatásával megalkotott intézményre tekintek. Valami felemelő öntudat hatja át összes érzéseimet: hogy ebben a nagy munkában egy parányi részem nekem is van; hogy egyesületünk valami szépet, valami felemelő, valami nagy erkölcsi tőkét teremtet a maga számára akkor, mikor e házat megvette s internátusnak berendezve megnyitotta.

Mily kedves, mily felemelő és megnyugtató érzést kelthet az a tudat, hogy van hely, hol gyermekeink a tanulói idő alatt, meleg otthonra, puha fészekre találunk; hol kinek-kinek hitét tisztelőben tartva vallásos nevelésben részesülnek, hol a szeretetben, hazafiságban, testvériségben egyek, egy hazára, egy királyra néznek, hol

nincs küönbség, hol nincs szegény elhagyatott, nincs gazdag és kiváltságos, mert mindnyájan egyenlők.

Mennyi könyvet, mennyi aggódó gondot van hivatva ez az intézmény enyhíteni!? Mennyi sivár, reménytelen jövőt kedvezőbbé, biztatóbbá tenni!? Mennyi apai reményt, anyai vágyat, árva sóhajtást valóra váltani!? Mennyi hazafias érzésnek, öntudatnak magvát elvetni, csiráit kifejleszteni!?

Bizony felséges és nagyszerű és mégis emberi hivatás!

Nincs nehezebb gondja a magyar néptanítónak, mint gyermekeinek a jövőjéről való gondoskodás! Köztudomású dolog, hogy a magyar néptanító járandósága a nagyon szerény megélhetést is alig képes biztosítani. Mily nagy gond vár rá, ha tanulni akaró gyermekét házon kívül kénytelen taníttatni! E tekintetben, ha a kezdet kezdetén csak némileg könnyít internátusunk, már is gazdag a jutalom.

A magyar néptanitók hagyományos lelkesedése, mely annak idején megteremtette az orsz. Eütvözalapot, a budapesti és kolozsvári tanitók házát, mely az egyetemes hallgatók számára épült, nem merült ki ezekben teljesen. Most a vidéki internátusok szervezése van folyamatban, a középiskolai tanulók számára. — Ilyen intézmény a mi házunk is, mely kisebb kiadásban bár,

sának történetét és felsorolta azok neveit, akiknek kiváló részüket van az intézmény létesítésében. A szép felavató beszédet lapunk mai számának tárcarovatában közöljük.

Végh Istvánnak a Tanítók Háza létesítésének nagy munkájában kifejtett lankadatlan fáradozásáért és érdemeiért *Köveskúti Jenő*, a felügyelő bizottság elnöke fejteke ki a forró halfját. *Tomsányi János*, kir. tanfelügyelő összinte elismeréssel emlékeztet meg a tanítóságnak és a társadalomnak áldozatkészségéről, amely lehetővé tette azt, hogy az internátus már áldásosan működik, — 200 koronát ajánlott fel a Ház céljaira és szívéré kötötte a tanítóságnak, hogy erkölcsi és anyagi támogatását a jövőre se vonja meg az internátustól, amely a tanítóké s amelyre minden tanító büszkén tekinthet.

A felavató ünnepélyt délután 2 órakor a városi vígadóban 80 terítékű, kedélyes és vidám hangulatban lefolyt társasévéd zárta be. A szebbnél-szebb felkészültök sorozatát *Végh István* nyitotta meg, aki *dr. Ruffy Pált*, — ez pedig a jelenlevő bölgyeket éllette, — *Missik István Tomsányi Jánosra*, *Kántor István Végh Istvánra*, — ez *Léva* város jólelkű lakosságára emelte poharát. *Dr. Mocsy Aba* tiszteletében a város nevében szívesen üdvözölte a jelenlevő tanítókat és vendégeket. *Bányai Ferenc Köveskúti Jenőt*, — aki viszont a tanítókat, mint a magyar szellem és hazafiság ápolóit ellette.

Különfélek.

— **Barsvármegye törvényhatósága** június 19-én tartotta évnegyedes rendes közgyűlést. *Keltz Gyula* cs. és kir. kamarás főispán elnöksége alatt. A közgyűlésben ünnepelte Barsvármegye *Dr. Benkő Lajos* megyei főorvosát 50 éves megyei szolgálat alkalmából. A főispán rövid üdvözlése után *Máiláth István* meiltatta az ünnepelt érdemeit s javasolta, hogy a vármegye létesítsen egy *Benkő-alapot*, (10,000 korona) melynek a kamataiból a szegényes betegek tagjai segélyeztessenek. Javasolja továbbá, hogy az aranyosmaróti megyei kórházban marványban örökítsék meg *Dr. Benkő Lajos* nevet. *Ruffy Pál* emlekezett még hosszabb beszédben *Benkő* érdemeiről, amikor aztán az ünnepelt mondott köszö-

netet a szíves üdvözléért s a közgyűlés az alispán javaslatához hozzájárult. Névszerint való szavazással döntöttek a felett, hogy a törvényhatóság gróf *Tisza István* kormányra jutását bizalommal üdvözli-e, vagy csak tudomásul veszi s felette napirendre tér? Az alispán bizalmi indítványát s távirat útján való üdvözlését a *Tisza-kormány*nak 110 szavazattal szemben *Dr. Kmoskó Béla* egyszerű tudomás-vételei indítványával 47 szavazat ellenében elfogadta a közgyűlés. A *Léva-Nagysurány* közt létesítendő vasutat illetőleg ismét névszerint való szavazás volt, amikor is 114-en mellette, 8-an pedig ellene szavaztak. A vármegyei tiszti alügyészi állásra egyhangúlag *Kürthy Kálmánt* választotta meg a közgyűlés. A főispán pedig *Boleman Vilmost* tb. főszolgabíróvá, *Dr. Krafft Dezsőt* pedig tt. árvászeiki ülnökké nevezte ki. A közgyűlés a tárgysorozat néhány pontját tudta meg az nap letargyálni. 2 órakor *Dr. Benkő Lajos* tiszteletére bankettra jöttek össze mintegy 120-an. A közgyűlést másnap folytatták, mikor is néhány bizottsági tag és a tisztviselők jelenlétében a hosszú tárgysorozatot elvégeztek.

— **A F. M. K. E. Pöstyénben.** Mint értesülünk — a Fejvidéki Magyar Közművelődési Egyesület az idén Pöstyénben fogja megtartani évi rendes közgyűlését, melynek ideje még eddig nincs megállapítva.

— **Dr. Benkő Lajos** vármegyei főorvosa közszolgálatának 50 éves évfordulóját ünnepelte csütörtökön a vármegye. Oly jubileum ez, amely megállásra és gondolkodásra késztet minden embert, ki a becsületben eltöltött munkának, a páratlan kötelességtudásnak híve. Ma már senki sincs életben azok közül, akik előtt ő felszavazással ezeltűt a hivatalos eskűt letette s így ezeket tanulni nem hivatkozhatunk, hogy miképen töltötte be *Benkő Lajos*, szeretett főorvosunk az ő nemes hivatását, de a jelenleg élő generáció, Barsvármegye jelenlegi törvényhatósági bizottsága kebeleben szinte tularadó módon megnyilvánult szeretet és tisztelet minden beszédnél élesebben bizonyította azt, hogy miként fogta fel hivatását tisztelt jubileumunk, ki Horatiusussal szerénytelenség nélkül mondhatja magáról, hogy: exegi monumentum aere perennius. Lapunk más helyen emondjuk ünneplésének lefolyását, de e helyen kötelességünknek tartjuk, hogy *Benkő Lajos* dr. iránt érzett tiszteletünk és szeretetünknek mi is kifeje-

zést adjunk, kérvén az egek urát, hogy élte alkonyán is tartsa meg egészségét és erejét, hogy nemes hivatásának még sokáig élhessen.

— **Bartos József**, a budapesti kegyestanítórendi főgmnáziium érdemekben gazdag igazgatója 40 éves tanári működésének ünneplése lesz ma, június 22-én, vasárnap délelőtt a főgmnáziiumban, amelyet a főgmnáziium tanári kara, jelenlegi és volt növendékei rendeznek szeretett igazgatójuk tiszteletére. Az ünnepség délelőtt 9 órakor hálaadó istentisztelettel kezdődik a rendház kápolnájában, mely után a főgmnáziium díszteremben gyűnek össze a diákok és az ünneplő közönség. Itt a jelenlegi növendékek nevében gróf *Zichy Jenő* VII. oszt. tanuló fogja ünnepi beszéddel üdvözölni a jubiléust, aki előtt a volt tanítványok hála-ját és szeretetét *Beóthy László*, a királyi és Magyar színházak igazgatója fogja tolmácsolni. A ritka szép jubileum alkalmából a jubiláló igazgató tisztelői jótékonyesü alapítványt tesznek, amelynek kamatát minden évben egy olyan szegénysorsú tanulóknak fogják kiadni, ki a magyar történelemből kiváló előmenetelt tanusit. Mindig örömmel és büszkeséggel töltött el bennünket, amikor egy földink a messze távolban magának hírnevet és becsületet szerezve a közélet egyik kiemelkedő pozíciójába jutott, most is igaz szeretettel és meleg rokonszeggel hajtjuk meg az elismerés zászlóját jubiláló földink, városunk szüőite előtt, ki 40 hosszú esztendőn át a tanári katedrának olyan tiszteletet szerzett, amely előtt ma hódolattal áll meg Budapest főváros lelkes közönsége. *Bartos József* a messze távolban is mindig megmaradt léválnak, rólunk sohasem feledkezett el, mert minden évben a vakációnban sokszor több ízben is idehozta őt a szülei és testvérei iránt való s előtűnk példaképen álló igaz szeretete, a honi rögöz való magyaros sovinizmusmal való ragaszkodása. Az elismerés és tisztelet koszorújához, mellyel ma homlokát övezik, ehozzuk mi is tiszteletünk és szeretetünk jelet azzal a kívánsággal, hogy a Mindenható tartsa meg őt még sokáig a magyar ifjúság nevelésére.

— **A lévai nőegyletek hangversenye.** Feledhetetlen művezetet nyújtottak a lévai nőegyletek a város és a vidék műrtő közönségének szombaton este, a városi vígadó dísztermében tartott hang-

de az elsők között van, melynek megteremtésében az oroszlanrész joggal illeti Léva város intelligens közönségét.

Megbecsülhetetlen a nagy társadalom jóindulata az ilyen irányú intézmények felállítására, szervezésére és fenntartására tekintetében! A mi anyagi erőink gyöngék, szinte elenyészők külső támogatás nélkül. Összes tevékenységünk hajótörést szenved, mielőtt a célt csak némileg is megközelíthettük volna.

Nekünk, hála a jó Istennek, megvolt úgy az erkölcsi, mint az anyagi támogatása mindazon tényezőknél, melyek egy altruista jellegű s minden felekezeti tendenciát kizáró intézményt támogatni szoktak. Akik pedig távol tartják magukat még ma is, azokra nézve csak ez az egy leszögezni valónk van: sajnáljuk az erkölcsi támogatás hiányát, de reméljük, az idő ezt is meghozza számunkra!

Éppen azért kedves kötelességet teljesítünk, midőn hálás köszönettel a hódoló mely tisztelettel kitüntetve említem fel *Ö. cs. és kir. Fensége, József kir. herceg ur nevével*, aki elsőnek jön az intézmény támogatására évi járulékkal s legkegyelmesebben megengedte, hogy hásumk az ő fenséges nevével hódolattal viselhessük.

Léva város közönsége . . . 4000 K.,
Lévai takarékpénztár . . . 1000 K.,
Holló Sándor és neje . . . 1000 K.,

Lévai uradalom újabban . . . 1000 K.,
Barsvármegye közönsége . . . 500 K.,

Szép számmal jelentkeztek 100 koronás alapító tagsági díjjal úgy magánosok, mint a lévai penzintézetek; évi járulékkal egyes intézetek s tanítótestületek. Egy aranykönyvet kellene felolvasnom, ha mindazokat, báró *Kürthy Lajos* volt főispánunkon kezdve, elsorolni akarnám, kik anyagilag támogatnak bennünket. Kartársaink közül nagy tevékenységet fejtettek ki: *Köveskúti Jenő* képezdeli igazgató; *Kántor István*, *Huszár Károly*, *Missik István*, *Dóka István*, *Pásztor Elek* s akit legelsőnek kellett volna említenem, aki vérbeli tanító, nagy erkölcsi és anyagi támogatást nyújtott mindenkor, aki a magas kormány 2000. évi járulékalával jött állását elfoglalni, *Tomsányi János* kir. tanfelügyelő.

Nagy az az ügyvéd, akinek absolute semmi érdeke nem fűződik az intézményhez, lebonyolítja a ház összes anyagi ügyeit teljesen ingyen, csupa jóindulatból lemondván az intézmény javára közel 500 kor. munkas egyéb díjairól, értem *Dr. Kmoskó Béla* lévai ügyvéd urat.

Bizony nagy erkölcsi és anyagi érték rejlik a társadalmi tényezők támogatásában! Szép intézményünk, kedves tulajdonunk, büszkeségünk, fejlődj, virágozzál, teremj kedves gyümölcsöket a hálás utókor számára! Hirdesd egyesületünk tagjainak az

együttérzés, a testvéri szeretet igéit! Légy menedéke, otthona, meleg, puha fészke mindenkor a rád bízott tanulóknak! Légy meleg ágya a tiszta erkölcsnek, az igaz valóságosságnak, a hazafias magyar nemzeti szellemnek! Légy sarkköve, összekötő kapcsa, erőssége és büszkesége egyesületünknek!

Kartársaink! Tanítótestvéreink! Legyen ez a ház, ez az intézmény felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül a mi otthonunk, érintkezési bázisunk, találkozási pontunk a szeretet, a kölcsönös megbecsülés és támogatás terén és ez záloga lesz a jövőnek, melyben az emberszeretet ulti diadalünnepét!

Ifju tanulók! kik e háznak első lakói! Legyen e ház az édes apai hajlék helyett, meleg puha fészek, édes otthon, a szeretet, a megnyugvás és megelégedés hajléka mindenkor, hogy a háza a legédesebb emlékekkel gondoljanak még akkor is vissza mindannyian, mikor az élet már teljesen boldog otthon nyújtott. Ne feledjék el, hogy a legnemesebb, a legszebb emberi érzés az elismerés és a hála érzete.

Mi pedig kérjük mindnyájan az egek urát: terjessze ki védő karját e hajlék felett, hogy ez, mindnyájunk örömére fejlődjék, virágozzék, hogy majdan a késő unokák is áldva emlegessék neveinket, a haza javára pedig teremje a legszebb gyümölcsöket ad a multos annos!

verseny alkalmával. A műsoron két klasszikus szoneta és egy 1 felvonásos vigjáték szerepelt. A két szonetarabot, Goldmark Károly 80-ik művét és Dr. Paradeiser János kéziratban levő klasszikus alkotását fővárosi műkedvelők: Dr. Paradeiser János, Dr. Fejér Árpád, Dr. Drodzák Jenő, Dr. Kramasza Imre és Dr. Hets Béla adták elő páratlan összjátékkal és a legfejlettebb zenei érzéket is teljesen kielégítő, igaz művészettel. — A rendezőség szép babérokoszorúval róttá le halálját a művészek iránt, amelynek szalagja: „1913 június 21. A Lévai Nőegyletek” felírást viselte. — A két zenészmű között Koczab Hilda és Farkas Tódor Musset-nek „Az ajtó táva, vagy záva legyen” című szellemes vigjátékát adták elő. Koczab Hilda fiatal lényének egész bájával, játékának természetes közvetlenségével, Farkas Tódor pedig a nála már megszokott s színpadra teremtettségével méltán ragadta tapsra a közönséget. — A műsor befejezte után tánc következett, amely még a jelen sorok írásakor is tart és gyönyörködteti a szép számban egybegyűlt előzőelő közönséget.

— **Egy lelkész jubileuma.** A kör-möcbányai ev. egyházközség választmánya — mint értesültünk — legközelebb elhatározza, hogy a barsvármegyei egyházmegyei közigyelésért Körmöcbányán tartják meg és a közgyűlés keretében fogják ünnepelni Raab Károly barsi esperes-lelkész, a Ferenc József-rend lovagja lelkészkedésének ötven éves jubileumát.

— **A lévai főgimnáziumba** az 1913—14. iskolai évre már július három első napján lehet beiratkozni az igazgatóságánál.

— **Kettős eljegyzés.** Székely György lupényi üzemevezető főerdőmérnök családjában a múlt héten kettős eljegyzés volt. Lenke leányát dr. Paschek Jenő kir. törvényességi jegyző, — Marcsit pedig Darányi Ignác szentesi M. A. V. pénztáros jegyezte el. — Boldog megaláztatás kísérje frigyüket!

— **Elkopott az aszfaltjárda.** Az idő vasfoga, no meg a sok cipő és csizma sok helyen kikezdte már a járdákat, amelyek a gödrök miatt kellemetlenné vált a járás-keelés. Valóban ideje volna már, hogy a városi tanács elrendelje és alapos javítás alá vétesse a megrongált járdákat.

— **Kirándulás.** A L. v. alakított „Erzsébet Leányképzőkör”-nek tagjai közül harmincan ma egy hete délután egy órákor, Liebermann Jakabné elnöknek vezetésével, Weisz Kálmánné egyesületi alelnök meghívására folytán, kocsiokon Hontfegyverekre rándultak ki, ahol az alelnökön csinos hátsábon annak szives előzékenységét és magyaros vendégszeretetét élvezve, — egy vidáman eltöltött délután kedves emlékével este 10 óra után érkeztek haza.

— **Gyászhir.** Részvétel vettük a szomorú hírt, hogy Petricsek Amália, néhai Petricsek Tivadar volt m. kir. szertárnok özvegye, életének 82. évében, folyó hó 20-án Zsarnócakohón — övéinek, a kiterjedt rokonságnak és sok tisztelőjének özinte fájalmára — meghalt. Hült teteimet ma délután 4 órákor fogják a római kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra kísélni.

— **Uj ev. főgimnázium Besztercebányán.** A besztercebányai ev. egyház régi gimnáziumát főgimnáziummá fejleszti ki. Az V-ik osztály es év őszén megnyílik. Minden évben egy osztállyal több lesz. Az intézetnek van jöhírű alumneuma, melyben 150 K-ért ebédet és vacsorát kaphat egész éven át bármelyik tanuló. Csak ebédet évi 100 K-ért lehet váltani. Az évi tandíj 40 K. Az iskolának van segélyező és gyógyszer alapja, a beteg tanulók pedig ingyenes orvosi kezelésben részesülnek. Ugy az alumneumi, mint a tandíjból jelentős engedmények vannak, valamint szép összeg szolgál a jó tanuló jutalmazására is.

— **A falusi legények garázdálkodása ellen.** Hontvármegyei közönsége a faluserte elharapódzott éjszakai legénygarázdálkodások megszüntetésére legutóbbi közgyűlésén szabályrendeletet alkotott, amely kimondja, hogy aki a községek belterületén,

utcan, köztéren és nyilvános helyeken éjjeli, vagyis esti 10 órától reggeli 5 óráig terjedő időben hangosan énekel, kurjongat, kiabál, civakodik, engedély nélkül zenél vagy zenéltet, lövöldöz, ablakokat szörget vagy céltalanul olyan zajt okoz, hogy ezáltal közönséget idéz elő vagy az éjjeli nyugalom megzavarja, — kihágást követ el és 100 koronáig, behajthatatlanság esetén 5 napig terjedő elzárással helyettesítendő pénzbüntetéssel sújtandó. — A közrend érdekében más vármegyék is követhetnek a szomszédos Hontvármegye példáját.

— **Egő vágyak** lesz a lévai mozi mai esti műsorának elgere, mely egy a modern életből vett 3 képből álló, nagy hatású dráma. Ezenkívül bemutatásra kerül sikerült felvételekben a nizzai kamerál. Megjelenik a vásznor: a híres kis Bandika is, ki nem fél a betörőktől. Ezeknek kívül még két tréfas jelenet: A pótdezsák asztal és Az áruló eskő. Délután 4 órákor ifjúsági előadás. Azt hisszük, a mai műsor sem szorul bővebb ajánlásra, mert a közönség kellemesen fog mellette szórakozni.

Kereskedő tanonc felvétetik Nyitirai és Társa r. t. könyvkereskedésében Léván.

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Wertheimer Lajosné urnő Zselizről perselygyűjtés címén 20 koronát küldött a Lévai Israelita Nőegyletnek. Fogadják az igazán lelkes tagunk az egylet leghálásabb köszönetét.

Deák Adolf, titkár. Dr. Frommer Ignác, elnök.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1913. évi jun. hó 15-től 1913. évi jun. hó 22-ig Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Szlosni Mátyas Csusvara J.	leány	Vilma
Szirota Janos Homola Ilona	fiú	István
Os. uska Janos Kucsera Gizella	leány	Gabriella E.
Baris Sándor Gubányi Mária	leány	Anna
Weinberger Zsigmond Kohu A.	leány	Erzsébet
Pigmond Gy. Presszolászky A.	fiú	Gyula László

Házasság.

Völegény es menyasszony neve	Vallás
Hütter Miklós Stiglitz Jozefin	iz.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Ráb A. minné Sehu'cz S.	78 éves	Agg. vegkimerül.
Dányi Sné Ropiczky M.	63 éves	Szervi szivhaj
ifj. Mordányi János	5 hó	Evesvérülés
Grosz László	7 hó	Tüdőgyulladás
Engelmann Terézia	26 éves	Rángó görcsök
Struckmüller László	13 éves	Bélhurut

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.
 Buza m. mázsánként 20 kor. 40 fillértől
 20 kor. 60 fill. Kétszeres 17 kor. — fill. 18 kor. 40 fill. Rossz 17 kor. 40 fill. 17 kor. 80 fill. Arpa 15 kor. 60 fill. 16 kor. 40 fill. Zab 20 kor. — fill. 21 kor. — fill. Kukorica 15 kor. — fill. 17 kor. — fill. — Lencse 60 kor. — fill. 62 kor. — fill. — Bab 23 kor. — fill. 24 kor. — fill. — Kéles 12 kor 80 fill. 13 kor. 40 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetű arankamentes 175—180 Vörös lóhere, kir aránkás 165—175 Vörös lóhere, nagy aránkás 150—160 Lucerna természetű arankamentes 130—138 Lucerna, világos szemű aránkás 115—102.

Vendéglő megnyitás!

1913. évi június hó 28-án Calvin-udvar bérházában

Jeszenszki István vendéglős.

Eladó birtok.

Lévától egy óra járásnyira fekvő 155 kat. hold prima birtok potom áron eladó, vagy haszonbérbe több évre kiadó aratás után átvehető. Bővebbet G U R A ÁGOSTON K A S S A. Gazdasági Akadémia cí m é n.

Eladó ház.

L é v á n Teleky-utca 10. számú ház szabadkézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos vagy megbízottja Dr. Kersek János ügyvéd Léván.

390—1913 végreh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbíróság 1913. évi V. 214/1. számú végzése következtében Dr. Stern Manó bpesti ügyvéd által képviselt Novotny I. cég javára 53 K f. s jár erejéig 1913. évi május hó 8-án toganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülírtakat és 880 kor. fillérre becsült követező ingóságok u. m. buatorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíróság 1913. V. 214/2. számú végzése folytán 53 kor. fill. tőkékövetelés ennek 1913. Nov. hó 1. napjától járó 5% kamata, váltódíj és eddig összesen felmerült és bíróság már megállapított költségek erejéig Nyugalomban leendő megtartására 1913. évi június hó 23-ik napjának d. u. 2 óraja nataridőül kitűzték és ahhoz a veendő szádekezők ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénztetés mellett, legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárveresendő ingóságokat mások is le- illetve felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára elendeltetik.

Léván 1913. június hó 7.

Karácsonyi Pál
kir. bír. végrehajtó.

Üzlethelyiség

Egy tágas üzlethelyiség Petőfi utca 2. sz. alatt lakással, pince és mellékkeliségekkel együtt augusztus 1-től kiadó. Bővebbet FROMMER IGNÁCZ, kereskedőnél.

Eladó ház.

Honvéd-u. 24. számú ház — kényelmes és modern uri lakás — szabadkézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad a Kereskedelmi bank Léva.

Tenyészkan.

4 drb. egy és fel éves mangalicza tenyészkán eladó. — Cím e lap kiadó hivatalában.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS

CIPŐKRÉM

Minősége kitűnő
puhit, tisztít,
fényesít.

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
csász. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

Az új

Berson

gummisarok

tartóssága, rugékonysága,
s eleganciája utolérhetetlen!

Pacolin

Pacocroolin-PEARSON.

Egy erős hatású fertőtlenítőszer, különleges angol anyagból előállítva, nélkülözhetetlen minden házban és istállóban.

Allandó használata által megóvjuk magunkat fertőző betegségektől.

Kérjük az állatorvos véleményét az istálló rendszeres fertőtlenítésének értéke felől!

Mindenütt kapható!

Óvakodjunk értéktelen utáztatoktól és kérjük határozottan

PACOLIN-PEARSON-t **csakis ilyen ölmozott dobozokban.**

Legolcsóbb fertőtlenítés!

Csak Pearson-féle készítményt használjunk.

PACOLIN MEDOL CREOLIN
1 kg K 1-50 (rüh elleni szer) 100 gr 60 f, 1 kg K 2-40

Mindenütt kitűntetve!

Utóbbi kitűntetések: Arany érem és tiszteletdíj Turinban, Drezdában, Brüsszel, Rio de Janeiroban.

Használati utasítás és vélemények sok évi használat eredményeiről a lerakatnál kaphatók.

Kapható Knapp Ignác drogeriájában, Léván.

Ujonnán berendezett

RUHATELER.

Nagy választék férfi, fiu, gyermek öltönyök, és férfi felöltőkben, ugyszintén női felöltők, leány és fiu kabátokban.

FISCHER NATÁL LÉVA.

Kazinczy-utca 3. szám.

MIELŐTT

KÉVEKÖTELEKBEN

beálló szükségletét fedezné, hívja fel ajánlattételre

KERN TESTVÉREK

nagykereskedését Léván

hol a legjobb és legtartósabb

minőségű kévekőtelek

a legolcsóbban szerezhetők be.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

LÉVÁN.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku

állandó gépkiállítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Világhírű „RAPID“ lánczos kutak. „Alfa Separator“ tej és vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban. — Hofherr és Schrantz-téle gőzcséplő készletek, Ganz-féle motorok minden nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokat vasal

Léva

Klapka-utca 22.